

να δειρεύεται, ξαναπαρστανεί σκηνές που μεγάλη της άφῃκαν έντύπωση. Καί τότε φανταζόμενη κατι φοβερό τινάζει σπασμωδικά τὰ χέρια της, διώχνοντας, τὰχα, κάποιον μισητό πρόσωπο, κι άλλα των άλλος ξεφωνά και άγριες, τρομαγμένες, ματιές σου ρίχνει· τότε πάλι, παρακινούμενη από αίσθηματικές σκέψεις, γλυκά χαμογελά και λογάκια τρυφερά ψιψιρίζει· και σε μιὰ μέτρη φλογερή συμμαζεύει την έρωτεμένη ψυχή της.

Άλλοτε, σε παραμύθια θρησκευτικά, με μετανοίες κι άκαταλόγιστες προσευχές κι ύμνωδίες, ή ματιά προσηλώνεται παρακλητικά σ' τὰ ούρανια, γεμάτη από θεϊκή άγάπη, σκτισμένη από κάποι' άθώοτη θεϊκή λάμψη! Είναι δυνατό πάνω σ' την προσβολή να συνομιλάμε με την άρρωστη και μάλιστα ν' άλλαζουμε τὸ παραμύθιό της· όπως θέμε. με μάγια θαρρείς τότε ή ψυχή πέρνει τις πιο ένάντιες έντύπώσεις και φανερώνονται μέσ' σ' τή ματιά, σά σε καλειδοσκόπιο, ύστερ' άπ' τή λύπη χαρά κι ύστερ' άπ' άγάπη όργη και μίσος! Βάλλε, λόγου χάριν, σ' την άρρωστη την ιδέα πως γεμευμένος φοβερός ξαναίγεται μπρός σ' τὰ πόδια της, ή πως φονιάδες της στήσανε καρτέρι, κι άμείσω θα ζουγκριστεί σ' τή ματιά της ή τρομάρα, ό έγώνας για τον κίντυνο! άρκεσ' πάλι να της βάνης σ' τὸ νοῦ πως βρίσκεται μέσ' σε περιβόλι, πως κρίνα τριγύρω κοσμάλλοι και τριαντάφυλλα και πουλάκια γλυκοπαίζουν, για να λάμψη κι ή ματιά της πρόσχαρη.

Όταν ή κρίση τελειώσει, τίποτε ή άρρωστη δε θυλάται, άπ' όσα σ' αυτή έλεγε ή έκανε, κι αν άκόμα βουθήσουμε την ένθύμησή της. Άν όμως έρθη κι άλλη κρίση, ξαναάρχουνται οι έντυπώσεις που σ' την πρώτη βλαήθηκαν και με θαυμαστή ομοιότητα και σ' τή ματιά και σ' τή φωνή και σ' τὰ κουνήματα ξεδιπλώνονται παύλολογικώς σκηνές ίδιες κι άπαράλλαχτες.

Το ίδιο γίνεται κι άμα τὸ πρώτο νευρικό χτύπημα προκαλέστηκε από κάποιον ζωηρό ψυχικό πάθος, θυμό, άρνήχτησι, τρομάρα, μεγάλη χαρά· σ' τις ύστερες κρίσεις ή ίδια σκηνή παρστανίνεται σ' την ξαναμμένη της άρρωστης φαντασία και τὰ ίδια πάθη καθερπίζονται σ' τή ματιά, σ' τὰ λόγια, σ' τις χειρονομίες.

Κάποτε την ύστερική κρίση παρακλουθά βύθος (λήθαργος), άληθινού θανάτου ζουγραφιά· χαλαρώνουνται τότε τὰ μέλη και τὸ ένεται φαινόμενικῶς

ή συνείδηση κι ή αίσθηση, όπως μαρτυρά ή νεκρή κι άποχαυνωμένη ματιά, που με κανένα έρεθισμό την παραμικρή ζωή δε δείχνει.

Όπως σ' τὸν ύπνο, κλείνουνε βρεσιὰ τὰ γλέφαρα, γυρίζουν οι βορβοί κατ' άπάνω και ή κόρη μεγαλώνει και καθόλου δεν κουνιέται μπρός σ' τὸ φῶς. Την κατάσταση αυτή μπορούμε και μετ' να προκαλέσουμε ύπνωτίζοντας ένα πρόσωπο, φέροντάς μου, δηλαδή, ένα ύστερικό παροξυσμό ή μιὰ ύστερική ψύχωση.

Δεν έχουμε σκοπό να πούμε πολλά για τὰ παράξενα φαινόμενα τοῦ ύπνωτισμοῦ, που τόμους δόλοκληρους μπορούνε να γεμίσουν. Άπό τὰ παλιά μαγικά μυστήρια, τις μαγνητικές δυνάμεις και τ' άλλα σκοτεινά κι άφρτζατα σ' τὸ λογισμό τ' ανθρώπου, ξεκαθαρίστηκε σήμερα κι αυτός, πέρασ' από τή Λυδία πέτρα της έπιστήμης, κι έν' άπ' τ' άτίμητα στολidia της λογαριάζεται. Άφίνοντας σ' τή νευρολογία την εξήγησή του, την τωρινή θεωρία του, περιοριζόμαστε μόνο σ' τὸ θέμα μας, την εξέταση της ματιάς τοῦ ύπνωτισμένου. Τὸ θέμα τοῦτο είναι τόσο σπουδαίον, π' αξίζει, με την αλήθειαν, να τ' αφιερώσουμε ξεχωριστό κεφάλαιο.

(ἀκολουθεί)

Γ. ΑΒΑΖΟΣ

ΖΑΝ ΜΩΡΕΑΣ

Αῶ κι' εἰκοσι μέρες ή Μοῦσα μᾶς έφερε σ' την διόλουκη πόλη μας τὸν ποιητή της 'Ιφιγενείας Ζάν Μωρεάς· Εἶταν ένα από τὰ δνείρά του να ζήση μερικὲς ήμέρες σ' τὸ μητρικὸ της 'Αττικῆς χώμα την εποχή τοῦ φθινοπώρου. Καί τ' δνείρό του αυτό τὸ τόσο νοσταλγικὸ, πραγματοποιήθηκε.

Ο Μωρεάς σ' τὸ ταξίδι του αυτό από τις όχθες τοῦ Σηκουάνα δὲν μᾶς έρχεται μόνον ένδοξος, αλλά πραγματικῶς στεφανωμένος με τὸ φεγγαρόλοστεφάνι της δόξας με τὸ όποιο ό ξανθός 'Απόλλων περιβάλλει τὰ μέτωπα τῶν ύψηλῶν τοῦ ωραίου δημιουργῶν.

Πῶς έφυγεν από την 'Αθήνα ό ποιητής· κι Παπαδιαμαντόπουλος έγραφε ίσως· πολλές φορές. Τί μᾶς μέλει όμως πῶς έφυγεν; Όπως τόσοι άλλοι. Μὲ δνείρα και με πόθους ύψηλούς. Καί αυτό όμως δὲν σημαίνει τίποτε. Τὸ σπουδαιότερο είναι ότι ό κ.

Παπαδιαμαντόπουλος έγινε Μωρεάς και όι τὸ όνομα αυτό σήμερα επάνω σ' τὰ φτερά της φήμης κάμνει τὸν γῦρο τοῦ κόσμου συνοδευμένο από την 'Ελληνική 'Αρμονία, την 'Ελληνική γαλήνη και 'Ομορφιά.

Ω αὐτὴ ή 'Ελληνική 'Ομορφιά! Εἶναι δλοσώματη άπλωμένη μέσα σ' τὸ ποιητικὸ έργο τοῦ Μωρεάς, από τις 'Σῦρτες» ὡς τὸν τελευταίον στίχον της 'Ιφιγενείας», τὸ έργο τοῦτο που κλείνει άδελφωμένο τὸ πνεῦμα τοῦ άρχαίου τραγικοῦ με τὸ πνεῦμα τοῦ ποιητῆ τῶν 'Στροφῶν».

Τίποτε πέραν τοῦ 'Ελληνικοῦ οὐρανοῦ. Τὸ φῶς του τὸν συνόδευε παντοῦ. Καί όταν άκόμη βυθίζονταν σ' τις όμίχλες τοῦ Συμβολισμοῦ με τὸν [Βεργαίην και τὸν Μαλλαμέ και τότε άνόμα ή 'Αττική χάρι και τὸ 'Αττικὸ φῶς σιμά του. Καί γίνηκεν ένας από τοὺς ιδρυτὰς τοῦ Συμβολισμοῦ. Αὐτός από όλους τοὺς Γάλλους ποιητὰς ανέλαβε ν' ἀπαντήσῃ σ' τὸ ὄρθρο τοῦ Μιροῦνι για τοὺς ποιητὰς της παραμυθῆς που φάνηκε σ' τὸν Παρισινὸ «Χρόνος» τὸ 1885. Εἶταν ή εποχή τότε που ό ήλιος τοῦ Παρασασισμοῦ έερχε σ' τή δύση του και τὸ άστρο τοῦ Συμβολισμοῦ έερχε τις πρώτες του λάμψεις σ' τὸν δρίζοντα με τὰ «Καντιλήν» και τοὺς στίχους τοῦ Μαλλαμέ, τοῦ Βεργαίην και τόσων άλλων άκόμη. Εἶταν ή εποχή που δημοσίεψε σ' τὸ Φιγαρόν την περίφημη «προκήρυξη» του που την έσχολλίσε και τὸν «Χρόνος» ό 'Ανατόλ Φρανς και σ' τὸν όποίον ἀπάντησε πάλι σ' τὸν «Συμβολιστῆ».

Μὰ τὸ φῶς τοῦ 'Αττικοῦ οὐρανοῦ παντοῦ σιμά του. Ἄν δὲν έπλημύριζε τοῦτο την ψυχὴν του ίσως θά έμενε πάντα Συμβολιστῆς όπως τόσοι άλλοι. Ο ποιητῆς όμως δὲν λησμονοῦσε ότι έφυγεν από την πόλη της Παλλάδος και έπρεπε να ξαναγυρίσῃ πάλι εἰς τὸν Παρθενῶνα. Ἄγαπούσε τις σκιές, αλλά τις σκιές που δημιουργεῖ εἰς την 'Ακρόπολιν ό ήλιος όταν ανατέλλει· και όταν γέρον πίσω από την γαλανή θάλασσα τοῦ Σαρωνικοῦ.

Ο ιδρυτῆς τοῦ Συμβολισμοῦ εἶν' καλὸ πρωτὶ κουρασμένος από τὰ σύμβολα έκτύπησε σ' την θύρα τοῦ 16ου αἰῶνος. Ο Ρονσάρ και ό Μπελέ καὶ τοῦ επιθύσαν σι' αὐτὶ και ό «περιπαθῆς προσκυνητῆς» τῶν ωραίων βωμῶν, τῶν μελαγχολικῶν 'Αλσῶν και της Μεσαιωνικῆς εποχῆς άρχισε να τονίζει τὸ τραγοῦδι του εἰς άλλους οὔθυμους με άλλους ήχους. Μέσα σ' τοὺς νέους του ήχους ή 'Ρωμανική Σχολή έδη-

βαινε. Ποιὲς ξέροι αν δὲν ιδῶ τὸ φῶς; Ο θάνατος είναι ζωή κι αὐτός είναι μονόχα μεταβλημένη της ζωῆς κατάσταση!

Ο Περικλῆς. Όχι! Μάρθα. Στὴ Ζωὴ ἔως υπάρχει θάνατος. Μὰ στὸ θάνατο δὲν υπάρχει ζωή... Ἄκουσέ με!

Η Μάρθα (νευρικά). Λοιπὸν δὲν ζεῖ πιά; Ο θάνατος της με τρέσσει κοντὰ της. Δὲν τὴ ήθελε ή φτωχή, όπως εἶπ' δὲν τὴ ήθελε να πεθάνει. Κύριε, κύριε. Ἰσως νὰ είναι τὸ φῶς...

Ο Περικλῆς (με φρίκη). Η Μάρθα;...

Η Μάρθα. Βλέπετε που δὲν πέθανε. Μέσα σας ζεῖ όπως και σὲ μένα, κι δλοῦθε τριγύρου. Σέρετε, κύριε, μεθόριο συμπληρώνεται ένας χρόνος. Ἐγώ: πρώτη φορά την ξαναμεταίω. Τὸ θυμόσαστε, κύριε, εκείνο τὸ σαλόνι με τὰ ρόδα; Ἐκείνο τὸ μπουκέτο σας τὸ μαραμένο; Τὸ σχέδιό του θεοῦ Στάμου; Βλέπετε πῶς δὲν τὰ θυμόσαστε!...

Ο Περικλῆς. Ναί! Τὰ θυμάμαι όλα και θὰ σοῦ πῶ γιατί τὰ θυμάμαι.

Η Μάρθα. Εἶταν εκεί μιὰ πεταλούδα κι' εὐώδιαζε τὰ ρόδα. Πεταλούδα διάφανη κι' άχνή· κι έπόξενη τοῦ κόσμου τοῦτου. Γύρω της έζούσε ό κόσμος τῶν λουλουδιῶν και τῶν άστρων. Φτερουγούσε στὴν ατμόσφαιρα της χάσας και τοῦ άνίδρου... και την έτρεφον ή άγάπη της σῶνα παράξενο ρόδο μάγκάθια. Καί πήγε ή σφήκα με τὸ κεντρί της και τὴς κέντησε τὸ ρόδο και τὸ ρόδο της έγυρε κι-

κείνη πέταξε ψυχή κι άλλου πιά καρτεράει τὸ ρόδο της. Σέρετε ποιὲς είναι ή σφήκα;

Ο Περικλῆς.... *

Η Μάρθα. Προσπαθεῖτε νὰ μοῦ τὸ κρύψετε; ὅχι. Ἐγὼ εἶμαι ή σφήκα και σῆς εἴτασε τὸ παράξενο ρόδο Κ' ή ψυχή που πέταξε και σῆς προσμένει ζεῖ πάντα ζεῖ!...

Ο Περικλῆς (μὲ ξαψη). Όχι λοιπὸν! ὅχι! Μὴ θέλετε νὰ μοῦ θυμῆστετε, εἰ: εἰγὼ δὲ, θυμοῦμαι πιά. Ἐλα, Μάρθα. Ἐλα νὰ σοῦ θυμῆτω ότι εἰγὼ πάντα θυμοῦμαι. Τίποτες! τίποτες δὲ φτάνει τὴ συγκίνηση και την άνατριχήλα της δικῆς μας της στιγμῆς. Εἶρθεν εκείνη νὰ μῆς τὴ δυναμόσει. Ο θάνατός της ἔς γίνει τὸ αἰώνιο μας σπιντοδέσιμο. Τὰ ρόδα μαρήθηκαν γύρω της; Νέα ρόδα θὰ ξαναγίνουν. Δὲ με προσμένει πουθενά εκείνη, κατὸ με προσμένεις τόσον καιρό. Ἀναθαπρίστηκε ἔγώ, Μάρθα, και δὲ βλέπω την άφάνεια, όπως ενόμιζα. Μή χύνεις τὸ λάδι της κολυμπήθρας σου της άληθινῆς. Ἐλα νὰ βαπτιστεῖς κέσὺ και μέσα. Ο πόνος μας δὲ θὰ σῆσει κι από τὸ άναμά του θὰ ξεχῶθεῖ και άναπάντεχο. Ἐλα νὰ εξηγιαστοῦμε στὸ μαρτυριό μας, που ή Μάρθα ποτὲς δὲν έγνώρισε...

Η Μάρθα. Ἐμεῖς τὴ σκοτώσαμε, κύριε!...

Ο Περικλῆς. Ψέμα... ψέμα!... Ἐκείνη μᾶς έτκότωσε. Ἐκείνη ήθε να μᾶς σκοτώσει. Ἐκείνη ήρθεν άνάμεσά μας σὰ σφήκα με τὸ κεντρί της μελωμένο. Ἄν

έκείνη πέθανε, εκείνη έπρεπε νὰ πεθάνει. Ἐμεῖς θὰ ζήσουμε... πρέπει νὰ ζήσουμε... πρέπει νὰ θελήσουμε νὰ ζήσουμε...

Η Μάρθα (γέροντας σαν κατάκοπη στὸ ντιβάνι). Δὲ μπορῶ πιά. Ἄφεῖτε με, σῆς παρακαλῶ. Εἶμαι μισοπεθαμένη. Δὲν ζῶ δὲν αἰσθάνομαι πια για νὰ ετομαίω την κηδεία μου... Ἄχ! ἄφεῖτε με...

Ο Περικλῆς. Ἐτὸ μονάχα ζεῖς. Σέρες ποτὲς άναγεννήθηκα; Τὴ βραδιά τοῦ πανικοῦ. Ἄπο πρὶν εἰδεπα τὰ σημάδια του δηλαδή τὰ αἰσθάνομαι. Ἐκείνο τὸ βράδι τοῦ αἰσχύους μας παραμέρισε σῶνα έρημοκλήσι. Εἶταν μεγάλη Παρασκευή με ό σταυρωμένος τοῦ έρημοκλήσιου δὲν εἶταν κατεβασμένος. Τὰ κοπάδια έτρεχαν νὰ γλυτώσουν τὸ πρόστυχό τους τὸ κουφίρι. Κι' αὐτὸ μοῦ φάνηκε θάνατος. Τότες εἶπα μέσα στὰ σκοτάδια: Κοίτα τὰ σαπισκούφαρα που φορεσαν μάσκες για νὰ παίζουν τὸ μεγάλο παιχνίδι της ζωῆς. Καί μέσα μου άνταρτύθηκε ένας άγνωστος πόθος. Μὲ λαχτήρα ναρκωμένη· και σὲ θυμήθηκα, δηλαδή ποτὲς σὲ ξέχασα; και ξανάπα ὀρθὸς μέσα στὰ σκοτάδια! Ο μόνος άνθρωπος που ζεῖ φορεῖ μάσκα για νὰ παίζει τὸ άηδέστατο παιχνίδι τοῦ θανάτου. Ναί! Ἐσὺ ζεῖς! μονάχα εἰς. Ἐκεῖ πάνω αν ήσουν δὲν τόνιωθε. Δὲν σοῦ εἶπα; Δένε για τοὺς ήρωισμούς μου. Ποιους ήρωισμούς μου; Ἐγὼ ήρθα από τὰ υπερβόρεια, που τραδίδουν νὰ πνίγω την άνάγκη που νόμιζα, για νὰ

μουρηθήν κ' ἐνθ' τὸ Παρίσι ἀλλάλαζεν, ὁ Δάντης καὶ ὁ Βιργίλιος τὸν ἀγκάλιαζαν γιὰ τὰ τὸν φέρουν νὰ συνομιλήσῃ μετ' τὴν «Ἐριφύλην».

Ὁ Μωρεῆς ἀπὸ τὴν συγκινητὴν ἐκείνη ἔμπαινε εἰς τὸν πάλαινο δρόμο τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

Ὁ καλλιτεχνικός του δρόμος εἶναι μοναδικὸς εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου. Οἱ ἐπισκέψεις του καὶ ἡ θητεία του εἰς τοὺς διαφόρους ναοὺς τοῦ πνεύματος καὶ τῆς τέχνης τὸν ἔκαναν νὰ θέλῃ διὰ τὰ γύρω του πράγματα νὰ εἶνε τέλεια, ἀπλά καὶ ὁμοιογενή, καὶ νὰ δμυλῇ μετ' εὐφροσύνης καὶ ἐπαινισμῶν γιὰ ὅ, τι ποιοῦν-θετο καὶ ἀναρμόνιστο.

Προσοχὴ εἰς τὰ λόγια του, νέοι καὶ γέροντες ποιηταί, ὅταν σιμᾷ οὐκ ὀμιλεῖ. Προσοχὴ γιὰτὶ εἶναι σὺν τῷ χρόνῳ τῶν ἀνθέων ποῦ χάνεται καὶ φεύγει μόλις τὸ ἐγγίετε. Ὁ Μωρεῆς ποῦ βλέπετε τριγύρω σας καὶ σὺς ὀμιλεῖ γιὰ ποίηση, γιὰ τέχνη, γιὰ γλώσσα—ἰδίως γιὰ τὴν Ἑλληνικὴν—δὲν εἶναι ὁ ποιητὴς ὁ βυθισμένος εἰς τίς φιλοσοφικὰς θεωρίας. Εἶναι ἀπογοητευμένος ἀπὸ τίς θεωρίας ὅπως εἶναι καὶ ἀπὸ τὸν θάνατον ἀκόμα ποῦ ἄφησε καὶ ζοῦν ἐκεῖνοι ποῦ θὰ ἦσαν οἱ ὠραιότεροι ἀναμνήσεις του.

Ὁ ποιητὴς φέρει πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα εἰς τὴν ἀκρὴν τῶν δέκα δακτύλων του, ἐρωτευμένος περιπαθεύοντα μετ' τὴν τελειότητα τῆς μορφῆς, ἀναδημιουργὸς τῆς ἀρχαίας Ὀμορφίας εἰς τὰ χρόνια μας, δὲν ἀσπάζεται κανένα θέλημα γιὰ τὴν νέα ζωὴ καὶ τὴν νέα τέχνη ὅταν διὰ τὰ στοιχεῖα ποῦ ἀποτελοῦν αὐτὴν τὴν ζωὴ καὶ τέχνη δὲν εἶναι ἀπλά καὶ ὁμοιογενή.

Ὅπως γιὰ τὴν Γαλλίαν εἶται καὶ γιὰ μᾶς τώρα, γιὰ τὴν φτωχὴν μας λογοτεχνίαν, ἡ ποίηση τοῦ Μωρεῆς εἶνε ἓνα φωτεινότερον ἀστὲρ ποῦ πρέπει νὰ τὸ παρακολουθήσωμε εἰς τὸν διανοητικὸν μας δρόμον ὅν κ' ἐμεῖς θέλουμε νὰ ἐνσαρκώσωμε εἰς τὸ ἔργο μας τὴν ἀπλότητα καὶ τὴν τέλεια ὁμορφίαν. Ἀς παρακολουθήσωμε τὸ παράδειγμα του καὶ ὡς μὴ τὸν ἐνοχλοῦμε μετ' ἄλλα ζητήματα. Εἶναι ἐπερὶ τῶν αὐτῶν τῶν πραγμάτων διότι ἔχει τὴν ἀντίληψιν ὅλων καὶ διασκεδάζει μετ' τὴν ἀνθρώπιναν ματαιότητα.

ΠΕΤΡΟΣ ΖΗΤΟΥΝΙΑΤΗΣ

με συντόμει μόνο μὴ σφαῖρα σὲς τόσες ποῦ θὰ με κύλωναν. Τοῦ χάκου! Βουτούσα μετ' τὸν πόθο αὐτὸ καὶ ὁ κόσμος τὸ νόμισε ἡρώδης μου. Στὴ φωτιά!... Στὴ φωτιά!... Δὲς καὶ ἔχασα ποῦ ἄλλοτε ἔλεγε πῶς τὸ μόνο ἄγνὸ στὴ φύτῃ εἶναι ἡ φωτιά! Ἐκείνη λοιπὸν με ἐξήγειρε. Εἶπα πῶς δὲν με βρήκε σφαῖρα προηγουμένως. Ὁχι! με συντόμει ἡ πρὸ καταστρεφτικῆς μπόμπας ἡ ὀδὸς τοῦ ἐξαγνισμού. Ἡ εὐλαχία τῆς ἀγάπης τῆς ζωῆς. Κι ἐπὶ τότες ἔγινε ἡρώδης. Στὸ Βαλσετίνο, ὅπου εἶ ἄλλος χάθηκε μετ' ἄλλο γιὰ του, δὲν χουμοῦσα στὴ φωτιά ἀπὸ ἀπελπισία πιά, ὄχι. Χουμοῦσα ἀπὸ τὴ λατρεία τῆς ζωῆς ποῦ ἀναγνώρισα. Γίνου ἡρώδης καὶ θὰ ἴδεις τί ἀξίζει ἡ Ζωή. Ἀς ἔρχονταν πιά κ' ἡ σφαῖρα. Τί θὰ μοῦ ἔκανε; θὰ μοῦ ἔδινε τὴν κλωνιότητα, ἔπειτα πρὸ λίγων ἡμερῶν θὰ μοῦ ἔδινε τὸ θάνατον. Τὸ ἴδιο δηλαδή ποῦ θὰ μοῦ δόσεις κέσθ... Κέσθ! ἔρχε νὰ σεῦρω. Δὲν εἶμαι ὁ ἴδιος ἄνθρωπος καὶ εἶμαι ὁ μόνος ποῦ σοῦ περάζει. Μετ' ὡς ποῦ εἶναι ἡ πατρίδα μου. Σὲ σένα εἶναι ἡ πατρίδα μου. Κ' εἶδες πῶς με τραβάει ἡ πατρίδα μου. Μάρθα, γιατί ἐπὶ θέλεις νὰ εἶσαι ἄπληρη;

Ἡ Μάρθα (μετ' κλεισμένα μάτια). Ὁχι! σιωπᾷτε... σιωπᾷτε σὺς παρακαλῶ.

Ὁ Περικλῆς. Γιατὶ ἐπὶ θέλεις νὰ μὴν ἔχεις πατρίδα;

Ἡ Μάρθα. Ἀρεῖστε με πιά. Εἶμαι ἐρεθισμένη

σάλλον. Ἐχω ὑπόσχεση πιά, ἔχω καθήκοντα. Φύγετε σὺς παρακαλῶ.

Ὁ Περικλῆς. Γιὰ αὐτὸ θὰ μείνω. Πρέπει νὰ περᾶς αὐτὴ τὴ μάχη πιά. Ἡ ὑπόσχεσή σου καὶ τὸ καθήκον σου, ὅπως τὸ πῆρες, τοῦ τὴν ἐπρόσφερα. Ἀνατριχίλλω νὰ σε φαντάζομαι γυναῖκα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου. Τί νὰ στὸ πῶ; Δὲν τὴ ξέρεις; Δὲν ξέρεις πῶς ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς τὸ μόνο ἄγνὸ τῆς φύσεως τὸ περιφρόνησε; Δὲν ξέρεις πῶς καὶ πῶς σκέδωνε τὴν πύλην γιὰ τοὺς Τούρκους καὶ βρέθηκε μετ' ἄλλο γιὰ τοῦ Στυλίου ὅστερα ἀπὸ δύο μέρες; Δὲν ξέρεις πῶς ὁ Σμολένσκις δημοσίᾳ εἶπε, ἅμα τὸν ἀνεκάλεσαν στὴν Ἀθήνα τὰ μέσα τοῦ βίου του, πῶς θὰ ἀτιμάζονταν ἡ σφαῖρα ποῦ θὰν τὸν μουςκατέρριζε;

Ἡ Μάρθα. Αὐτὸ εἶναι ὁ ἐξυμνισμός μου...

Ὁ Περικλῆς. Μὴν τὸ λές! Ἐθὰν τὸν σκοτώσω λοιπὸν ἐγὼ καὶ μετ' τὸν κέντυνο νὰ τιμᾶται τὴ σφαῖρα τοῦ πιστο-λιού μου...

Ἡ Μάρθα (πετάχεται ὀρθή). Τί λέτε; Τί λέτε;... (ἔρχεται κοντὰ του). Λοιπὸν μετ'... Δὲν ξέρετε.

Ὁ Περικλῆς. Ἀξίζει λοιπὸν αὐτὸς περισσότερο ἀπὸ τὴν Μαρίνα;

Ἡ Μάρθα (πίνοντας τοῦ τῆς χέρια). Ὁχι, Περικλῆ. Κοίταξέ με; Ἐπὶ μόνος μένωσαι, ἰληθῆσαι. Τί θέλεις νὰ σοῦ πῶ; Ὁχι, καὶ ἂν θέλεις τὸ ξέρεις. Τί θέλεις λοιπὸν νὰ κάμω;

ΤΑ ΠΑΛΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ

Ἡ ΠΥΓΗ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ

III

Ἡ ἰδεολογία τοῦ λογιστάτου, οἱ ἐλπίδες σὲ συνδρομὴ τῶν ξένων ποῦ θὰ μᾶς τὴν ἔδιναν γιὰ τὸ χατῆρι τῶν μεγάλων προγόνων, οἱ τρελλοὶ πόθοι καὶ τὰ τρανὰ ὄνειρα ποῦ ὑπεβλήθηκαν καὶ ὑπο-θαλπονταν ἀπὸ τὸ σκολιὸ, ἔθεσαν σὲ κυκλοφορίαν ἰδέες οἱ ὁποῖες μᾶς ἔφεραν στὴ σημερινὴ ἀξιοθρήνητη κατάστασιν. Διότι ὁ κόσμος κυβερνᾶται ἀπὸ ἰδέες καὶ συχνοτάτα ἀπὸ τολμηρότατες καὶ ἀλλο-κοτές.

Γιὰ τοῦτο ἴσα ἴσα λέω τὴ Λατκλωσὸν ὑπεύ-θυνα γιὰ ὅσες, ἀπρόσεχτες, ψεύτικες καὶ σφαλερές ἰδέες ὑποβάλλει στὴν Ἑθνοσφαιρὴν σήμερον.

Χόρη λόγου ἡ ἰδέα πῶς οἱ Δυνατοὶ τῆς Εὐρώπης ἀπὸ σεβασμὸ πρὸς τὸ Σοῖ μᾶς θὰ μᾶς ὑπο-στηρίξουν, ὅχι μόνο καταπολέμησε καὶ ἐδυνάτισε τὴν Αὐτοπεποίθησιν, ἀλλὰ μᾶς ὤθησε καὶ σ' ἐπιζήμιες ἀποκοτίες.

Καὶ δὲ θέλω βέβαια νὰ πῶ, πῶς ὁ φιλελληνισμός εἶναι καθαρὸν παραμῦθον καὶ ὅτι περιορίσθηκε αἰώνια σὲ πλατωνικὰς ὑποσχέσεις, διότι δὲ λησμό-νησα ὅτι στὸ Ναυαρίνο χρωστᾶμε τὴν τελικὴν ἀνε-ξαρτησίαν μας, μὰ ἔχω τὴν πεποίθησιν πῶς ὁ φι-λελληνισμός ὅταν ἀγνὸς ἐκινήθηκε πραγματικῶς, δὲν εἶχε ἐλατήριο τὴν στοργὴν πρὸς τ' ἀγγόνια τῶν προ-γόνων ἀλλὰ τὴν συμπάθειαν καὶ τὸ θαυμασμὸν γιὰ τοὺς ἥρωας καὶ τὸν εὐγενικώτατον καὶ γενναιώτατον ἀγῶνα τους. Τὴ διαγωγὴν τοῦ καθενὸς φιλέλληνα, ποῦ δὲ μᾶς ἐφούσκωσε μόνον μετ' ὁ λόγος, ἂν τὴ μελε-τήσωμε προσεχτικῶς, θὰ τὴ βροῦμε ἀπαράλλαχτη μετ' ὁ φέρσιμο τοῦ λόρδου Βύρωνα, ὁ ὁποῖος κατέ-βηκε νὰ βοηθήσῃ μετ' ὁ ὅλα του τὸν Ἀγῶνα καὶ νὰ σκοτωθῇ, ὅταν στὰ ὕψη τῶν Μεσολογγίτικων προμαχῶνων βροντοῦσαν καὶ ἀστραφταν τὰ καρυφύλ-λια τῶν Ἑλευθέρων Πολιορκουμένων.

*) Ἡ ἀρχὴ τοῦ στὸ 119 φύλλο τοῦ «Νουμά».

Στὸν Φιλελληνισμὸν ἔρα ὁ σωστός Ρωμηὸς δὲ βλέπει παρὰ μὴ ταπεινωτικὴ οὐτοπία καὶ μὴ πληγὴ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Κράτους, ποῦ χρόνι καὶ χρόνι τὴ δουλεύουν οἱ φαυλοτόνοι ἐγκλιτρευτή. Ἀπ' ἐναντίας μετ' ὁ πράγματα καὶ μετ' ὁ ἔργα ὡς σήμερον φανερώθηκε ὁ **ΦιλοΝΕΟελληνισμός**. Τὰ αἰτίαι μάλιστα ποῦ τὸν ἐφάνερωσαν ἢ θὰ τὸν κιν-νῆσουν στὸ μέλλον ἔταν καὶ θὰ εἶναι τιμητικὰ γιὰ καθεπερὶφάνο πατριώτη καὶ ἐλεύθερον Ρωμηὸν ποῦ ἔμαθε νὰ σέβεται τὸν ἐκαστὸν του καὶ τὴν πα-τρίδα του.

Ἀς εὐχόμεστε λοιπὸν ὁ τίμιος ἰδρὸς τῶν μό-χθων μας γιὰ τὴν πρόοδον καὶ τὸ καλὸ τοῦ Κρά-τους νὰ ποτίσῃ καὶ νὰ δυναμώσῃ τὸ ξέριζον σήμερον καὶ ἀρρωστητικὸν δέντρον τοῦ ΦιλοΝΕΟελληνισμοῦ. Διότι αὐτὸς ἀξίζει, αὐτὸς θὰ μᾶς δουλέψῃ, αὐτὸς θὰ μᾶς ἀποδείξῃ πῶς καὶ γίναμε καὶ καὶ ἀξί-ζομε. Ἐπὶ τέλους ἔτσι μόνον θὰ πολεμήσωμε τὸν Φιλοβουλγαρισμὸν ποῦ τόσον μᾶς ταράζει τὰ νεύρα, μᾶς ἐκονίζει καὶ θαλασσοῦνι τοὺς λογαριασμοὺς μας γιὰ τίς θαυμάσιες ἰδιότητες τῆς Ἀττικῆς Γραμματικῆς καὶ τῶν ἔργων τοῦ αἵωνος τοῦ Περικλῆ.

Καὶ βέβαια οἱ κατημένοι οἱ δάσκαλοι ἔχουν δίκιο σήμερον ν' ἀποροῦν καὶ νὰ ρωτοῦν: Ποῦ διέκο-βαίκεται ὁ Φιλοβουλγαρισμός; Τάχα στὰ περίκομ-ψα κρασποπότηρα τοῦ Κρούρου; Ἐχουν δίκιο γιὰτὶ εἶναι τόσο δύσκολον νὰ νοιώσουν οἱ δάσκαλοι τὸ τί θὰ πῇ ἐνέργεια καὶ δουλειά κ' ἐπομένως καὶ συμ-πάθεια τοῦ πολιτισμένου πρὸς τὸ δουλευτὴ Λαὸ καὶ Ὅττεντότος ἂν λέγεται!

Νὰ ἡ μὴ πληγὴ ποῦ μᾶς ἀνοίξε ἡ Λογιστικὴ Ἀρχαιοκρατία καὶ ἰδεολογία.

Ἡ δεύτερη, ἡ θανάσιμη καὶ καίρια, ἦταν τὸ νὰ πάρουν τὰ μυαλά μᾶς ἔρα ὅστε ν' ἀποτολήσουν ν' ἀποχτήσουν οἱ Ραγιαδες πολιτεῖα μετ' ὁποῖο

Ὁ Περικλῆς. Νὰ με ἀκολουθήσεις, Μάρθα!

Ἡ Μάρθα. Ἀχ! Δὲ μπορῶ. Μετ' ἀφίγγει, μὴ αὐτὴ ἡ Μοῖρα τοῦ θανάτου. Δὲ μπορῶ. Περικλῆ... δὲ μπορῶ, (πέφτει στὸ ντιδάνι μετ' ὁμοθυμῶν).

Ὁ Περικλῆς. Μάρθα... Μάρθα... (τρέχει κοντὰ της).

Ἡ Κάκια (μπαίνοντας; φαίνεται στὸ βάθος τῆς πόρτας ἡ σκιά της; περιέρχεται ἀσκήλιος της). Τί εἶναι; τί ἔπαθε ἡ Μάρθα, καλέ. Κάνανε μᾶθημα καὶ μᾶς ἔκοψε τὴν μέση...

Ὁ Περικλῆς. Τίποτα... Τίποτα. Λίγο νερό.

Ἡ Κάκια. Καλὴτέρα καλέ, καὶ Περικλῆ. Ἐπὶ ὅλο μετ' ὁ γιὰτὶ τὴν ζοῦμε. (Βγαίνει νὰ φέρει καλέ).

Ἡ Μάρθα (κάτω; ἡττωμένη). Βλέπεις; Μᾶς ἔχου-σαν καὶ μέση...

Ὁ Περικλῆς. Αὐτὸ μὲν δὲ φοβίζεις; ὅλος ὁ κόσμος θέλω νὰν τὸ ἀκούσει...

Ἡ Κάκια (φέρνοντας τὸ καλέ). Πῶς εἶσαι Μάρθα; Νὰ σοῦ χύσω λίγο στὸ ποτηράκι;

Ἡ Μάρθα. Χύσε μου. (Ἡ Κάκια τῆς χύνει καὶ ἔκτανε τὸ πίνει).

Ἡ Κάκια (στὸν Περικλῆ). Εἶναι ἡ καθημερινὴ μας διασκέδασις, καὶ Περικλῆ. Ἐνα χρόνον τώρα. Διαρκῶς νεύ-ρα, πονοκέφαλον, ἐπὶ. Δὲν ἀκούει κανένα. Φαίνεται ὅτι οὐτε στὸ μνημόσυνο σήμερον δὲν ἔρθε. Ἐγὼ εἶδα τὴν θεὰ μου ποῦ εἶται, τὸν νὰ δυσχεραίνεται λίγο ποῦ δὲν τὴν